

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

MEGEP

(MESLEKİ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN
GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ)

EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ

ELDE MARAŞ İŞİNE HAZIRLIK

ANKARA 2007

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen modüller;

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 02.06.2006 tarih ve 269 sayılı Kararı ile onaylanan, Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında kademeli olarak yaygınlaştırılan 42 alan ve 192 dala ait çerçeve öğretim programlarında amaçlanan mesleki yeterlikleri kazandırmaya yönelik geliştirilmiş öğretim materyalleridir (Ders Notlarıdır).
- Modüller, bireylere mesleki yeterlik kazandırmak ve bireysel öğrenmeye rehberlik etmek amacıyla öğrenme materyali olarak hazırlanmış, denenmek ve geliştirilmek üzere Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında uygulanmaya başlanmıştır.
- Modüller teknolojik gelişmelere paralel olarak, amaçlanan yeterliği kazandırmak koşulu ile eğitim öğretim sırasında geliştirilebilir ve yapılması önerilen değişiklikler Bakanlıkta ilgili birime bildirilir.
- Örgün ve yaygın eğitim kurumları, işletmeler ve kendi kendine mesleki yeterlik kazanmak isteyen bireyler modüllere internet üzerinden ulaşılabilirler.
- Basılmış modüller, eğitim kurumlarında öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılır.
- Modüller hiçbir şekilde ticari amaçla kullanılamaz ve ücret karşılığında satılamaz.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	iii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ -1	3
1. MODEL BELİRLEME	3
1.1. MARAŞ İŞİ.....	3
1.1.1. Tanımı	3
1.1.2. Tarihi Gelişimi	4
1.2. Desen Çizmede Kullanılan Araç ve Gereçler	4
1.3. Maraş İşi Tekniğinin Özellikleri	5
1.3.1. Kumaş Özellikleri	5
1.3.2. İplik Özellikleri	5
1.3.3. Deseni Kumaşa Geçirme Özellikleri.....	5
1.3.4. Desen Özelliği	5
1.4. Desen İçin Faydalanılan Kaynaklar	5
1.5. Maraş İşinin Uygulandığı Yerler.....	6
UYGULAMA FAALİYETİ.....	7
ÖĞRENME FAALİYETİ -2	9
2. MALZEME BELİRLEME.....	9
2.1. Maraş İşi Tekniğinde Kullanılan Kumaşlar	9
2.1.1. Çeşitleri	9
2.1.2. Özellikleri.....	9
2.2. Maraş İşi Tekniğinde Kullanılan İplikler	10
2.2.1. Çeşitleri	10
2.2.2. Özellikleri.....	10
2.3. Maraş İşi Tekniğini Süslemede Kullanılan Malzemeler	11
2.3.1. Çeşitleri	11
2.3.2. Özellikleri.....	11
UYGULAMA FAALİYETİ.....	13
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	14
ÖĞRENME FAALİYETİ- 3.....	15
3. İŞLEMENE HAZIRLIK YAPMA.....	15
3.1. Kullanılan Araç ve Gereçler.....	15
3.2. Çiriş Hazırlama	20
3.2.1. Tanımı	20
3.2.2. Özelliği	20
UYGULAMA FAALİYETİ-1	21
3.3. Maraş İşi Tekniğinde Desen Hazırlama	22
3.3.1. Desen Kâğıdı Hazırlamak	22
UYGULAMA FAALİYETİ-2	23
3.3.2. İşleme Kartonu Hazırlama (Sarı karton ve Graf kâğıdını çirişle birbirine yapıştırma).....	26
UYGULAMA FAALİYETİ-3	27
3.3.3. Kabartma Kartonu Hazırlama	31

UYGULAMA FAALİYETİ-4	32
3.3.4. Alt İpliğinin Mumlanması	33
UYGULAMA FAALİYETİ-5	34
3.3.5. Bizle İğne Karşılaştırma Alıştırması Yapmak	35
UYGULAMA FAALİYETİ-6	36
3.3.6. Desen Kartonü İle İşleme Kartonunu Teğelleme	38
UYGULAMA FAALİYETİ-7	39
3.3.7. Deseni Oyma	42
UYGULAMA FAALİYETİ-8	43
3.3.8. Kabartma Kartonunu Oyma	46
UYGULAMA FAALİYETİ-9	47
ÖĞRENME FAALİYETİ - 4.....	52
4. KUMAŞI İŞLEMeye HAZIRLAMA	52
4.1. Ölçü-Oran.....	53
4.2. Maraş İşi Tekniğinde Deseni Kumaşa Geçirme.....	54
4.3. Maraş İşinde Tekniğinde Kumaş Germe.....	54
4.3.1. Kumaş Germenin Önemi.....	54
4.3.2. Germede Kullanılan Gereçler.....	54
4.3.3. Germede Kullanılan Araçlar	55
UYGULAMA FAALİYETİ-1	56
4.4. Hazırlanan Kumaşın Tezgâha Sıkıştırılması	58
UYGULAMA FAALİYETİ-2	59
4.5. Maraş İşi Yapılırken Dikkat Edilecek Noktalar	59
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	62
MODÜL DEĞERLENDİRME	63
CEVAP ANAHTARLARI.....	65
KAYNAKÇA	66

AÇIKLAMALAR

KOD	215ESB293
ALAN	El Sanatları Teknolojisi
DAL/ MESLEK	El Ve Makine Nakışı
MODÜLÜN ADI	Elde Maraş İşine Hazırlık
MODÜLÜN TANIMI	Maraş işi iğnesinde model belirleme, malzeme ihtiyacını belirleme, Maraş işinde işlemeye hazırlık yapmak, kumaşı işlemeye hazırlamanın anlatıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/32
ÖN KOŞUL	
YETERLİK	Elde Maraş İşini tekniğinde işleme için hazırlık yapmak
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Bu modül ile; gerekli ortam sağlandığında ürüne ve tekniğe göre desen çizerek uygun malzeme üzerine Maraş işi iğne tekniklerini uygulamak için hazırlık yapabileceksiniz. Amaçlar Ürüne uygun desen çizip renklendirebileceksiniz. <ol style="list-style-type: none">1. Ürüne uygun malzeme seçimi yapabileceksiniz.2. Tekniğe uygun olarak işleme için hazırlık yapabileceksiniz.3. Tekniğe ve ölçüye uygun olarak kumaşı işlemeye hazırlayabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: Aydınlik ve temiz atölye Donanım Desen kitapları, fotoğraf, dergi, yapılmış ürün örnekleri, renk katalogları kumaş, iplik, iğne, çiriş, graf kağıdı (çimento kağıdı), sarı karton, gri karton, beyaz karton, möhlüke, biz, tezgah, makaralık, nakış malzemeleri, çalışma masası, küvet, su, parşömen kağıdı, kumaş, iplik, beyaz kalıp sabun, çizimde kullanılan malzemeler (kalem, silgi, cetvel, vs.).
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modülün içinde yer alan her faaliyetten sonra, verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendireceksiniz. Modül sonunda ise kazandığınız bilgi ve becerileri ölçmek amacıyla öğretmeniniz tarafından hazırlanacak ölçme araçları ile değerlendirileceksiniz.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Türk işleme sanatının çok zengin örnekleri vardır. Bu örnekler arasında elde yapılmış Maraş işi ile oluşturulan ürünler ve özellikle de bindallılar oldukça göz kamaştırıcıdır.

Maraş işi, dival işi, sim-sırma işi, mukavva işi, bastırma isimleri ile de tanınmaktadır. Saray işlemesi olarak bilinen sırma, 19.yüzyılda oldukça yaygınlaşmıştır. Maraş ve Kütahya illerinde de zengin örnekleri bulunan sırmanın işleme alanları oldukça geniştir. Eskiden günümüze kadar bindallılar, yatak örtüleri, bohça, cepken, perde, divan yaygıları ve çok çeşitli örtülerde Maraş işi görülmektedir. Müzelerde bu nadide eserleri görmek mümkündür.

Günümüzde Maraş işi, nakış ve giyim süslemelerinde önemli yer tutmaktadır. Bu modüller, Milli işimiz olan Maraş işini yaşatmak ve onu gelecek nesillere aktarmak için çalışmalarınızda sizlere rehberlik edecektir.

Sizde; bu modülü başarı ile tamamladığınızda Maraş işinde kullanılan araç- gereçler ile işlemeye geçmeden önce yapılan hazırlık aşamalarını öğreneceksiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

- Bu faaliyette verilecek bilgiler ve beceriler doğrultusunda tekniğe uygun olarak Maraş işine uygun desen çizip renklendirebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Maraş işi desen özelliklerini araştırınız.
- Örneklerini sınıf içinde arkadaşlarınızla inceleyiniz.
- Maraş işinin uygulandığı ürünleri araştırınız.

1. MODEL BELİRLEME

1.1. MARAŞ İŞİ

1.1.1. Tanımı

Maraş işi tek yüzlü bir işlemedir. Desen, işleme ve kabartma kartonları çiriş ile hazırlanan, deseni kartondan özel bıçağı ile oyularak kumaşa yapıştırılan, kartona gerilerek cülde denilen özel tezgahta çok katlı sim yada sırma ile alttan mumlanmış iplikle karşılıklı tutturularak yapılan işleme tekniğidir. Aynı işlem yan yana uygulanarak işlenir. İşleme tekniği araç ve gereçleri diğer işlemlerden farklıdır.

Resim 1.1: Maraş işi ile işlenmiş bindallı

1.1.2. Tarihi Gelişimi

Yapılan araştırmalar ve Maraş'ta bu işi yapan ustaların verdikleri bilgiye göre Maraş işi XVI. Yüzyıldan itibaren ülkemize yapılmaktadır. O tarihten beri yerleşmiş, benimsenmiş ve geliştirilerek, milli işimiz haline getirilmiştir.

Bu işleme Maraş ilinde yapıldığı için "MARAŞ İŞİ" adını almıştır. Maraş'ta halk arasında "SIRMA İŞİ" olarak adlandırılır.

Müzelerde, geçmişte yapılmış Maraş işinin çok değerli ürünleri bulunmaktadır. Bu ürünler hem teknik hem de malzeme açısından son derece önemli örneklerdir.

Günümüzde Maraş Kız Meslek Lisesi ile olgunlaşma enstitülerinde özel olarak kurulan atölyelerde Maraş işi tekniği ile ilgili çalışmalar sürdürülmektedir.

1.2. Desen Çizmede Kullanılan Araç ve Gereçler

- Desenler örnekleri
- Parşömen kâğıdı
- Kurşun kalem (3H,HB,2B)
- Toplu iğne
- Makas

1.3. Maraş İşi Tekniğinin Özellikleri

1.3.1. Kumaş Özellikleri

Maraş işi kadife, saten, deri, ipek, yöresel dokumalar üzerine uygulanabilir. Bu teknikte işlemeden önce kumaşla karton arasına astarlık kumaş konur.

Astarlık kumaş seçerken üstteki kumaşın kalınlığına uygun olmasına dikkat edilir; organze, mermerşahi, tafta, yıkanmış patiska, yün tela kullanılabilir.

1.3.2. İplik Özellikleri

Maraş işinde iplik olarak altın ve gümüş sırma, sim, ipek, keten ve pamuk iplikler kullanılmaktadır. Üstte kullanılan iplik aşağıya, aşağıdaki iplik ise yukarıya çıkmaz. Altta kullanılan ipliklerin dayanıklılığını ve kayganlığını artırmak için balmumu ile mumlanır.

1.3.3. Deseni Kumaşa Geçirme Özellikleri

Desen kumaşa çizilmez. Maraş işine özgü olarak, oyarak desen geçirme tekniği kullanılır.

1.3.4. Desen Özelliği

Desenlerin birbirlerinden bağımsız olmaması ve desen içinde kopukluklara az yer verilmesidir.

Maraş işinde desenler doğadan stilize edilerek tekniğine uygun olarak işlenmektedir. Desenlerde genellikle çiçek, yaprak ve dallardan oluşan kompozisyonlar kullanılmıştır. Hayvan figürlerine az rastlanılmakta, bayrak, sancak, flama ve pano işlemleri üzerinde yazı olarak tercih edilmektedir. Kıvrımlı dallar, kabartmalı çiçekler, tuğralar ve diğer yazılı desenlerle bezemeler oluşturulur.

1.4. Desen İçin Faydalanılan Kaynaklar

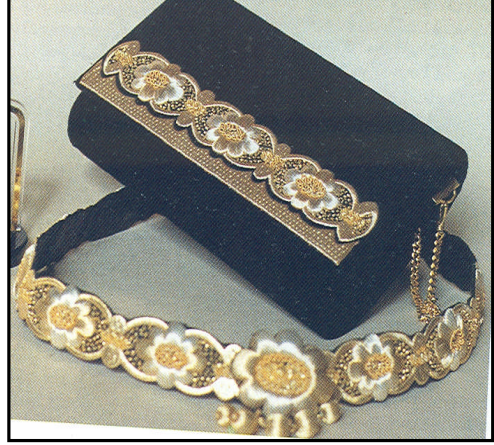
- Eski işlemler,
- Müzeler,
- Desen kitapları,
- Dergiler,
- Geometrik şekiller,
- Beyaz iş desenleri,
- Doğa,
- İşleme desen defterleri
- İşlenmiş ürün örnekleri.

1.5. Maraş İşinin Uygulandığı Yerler

Çeşitli ebatta örtüler, panolar, fantezi elbiseler, dekoratif eşyalar, bayrak, flama, kemer, iğne, broş, küpe, çanta, ayakkabı, gözlük kılıfları vb. işlerde uygulanmaktadır.

Resim 1.2: Maraş işi örtü

Resim 1.3: Maraş işi çanta

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Maraş işi tekniğine uygun desen araştırınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Müzedeki eski işlemlerden, beyaz iş desenlerinden, çizilmiş desenlerden faydalanabilirsiniz.
<ul style="list-style-type: none">➤ Deseni tespit ediniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Kullanım alanına ve tekniğe uygun desen seçiniz.
<ul style="list-style-type: none">➤ Kompozisyon hazırlayınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Seçilen desenin, kullanım alanına uygun ölçülerde olmasına dikkat ediniz.
<ul style="list-style-type: none">➤ Deseni çiziniz.	 <p>Resim 1.4</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Deseni net olarak sert uçlu kalemle çiziniz. <p>Resim 1.5</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Yuvarlak hatlarda şablon kullanınız .
<ul style="list-style-type: none">➤ Deseni sim tonlaması yaparak renklendiriniz.➤ Çamaşır ipeği kullanabilirsiniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Fona uygun renk seçmeye dikkat ediniz.

DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde, yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz ya da arkadaşlarınızla değişerek değerlendiriniz.

İşlem No	Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1	Maraş işi tekniğine uygun desen araştırdınız mı?		
2	Deseni tespit ettiniz mi?		
3	Kompozisyonu ölçüye uygun, hazırladınız mı?		
4	Deseni tekniğe uygun çizdiniz mi?		
5	Deseni renklendirdiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrarlayınız. Cevaplarınızın tamamı evet ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler ve beceriler doğrultusunda ürüne uygun malzeme seçimi yapabileceksiniz

ARAŞTIRMA

- Maraş işine uygun malzemeleri ve özelliklerini araştırınız.
- Örneklerini sınıf içinde arkadaşlarınızla inceleyiniz.

2. MALZEME BELİRLEME

2.1. Maraş İşi Tekniğinde Kullanılan Kumaşlar

Çok seyrek olmayan, yüzeyi düzgün ve sık dokunuşlu tüm kumaşlara ve deri üzerine işlenebilir.

2.1.1. Çeşitleri

- Yöresel kumaşlar (Ödemiş ipeği, Rize keteni, vb.),
- Kadife,
- İpek,
- Saten,
- Tafta,
- Keten,
- Jorjet,
- Birman,
- Deri.

Resim2.1:Maraş işi çanta

2.1.2. Özellikleri

Sık dokunuşlu kumaşlar üzerine uygulanır İşleme kumaşını desteklemek için kumaş kalınlığına uygun astarlık kumaş ya da tela kullanılır.

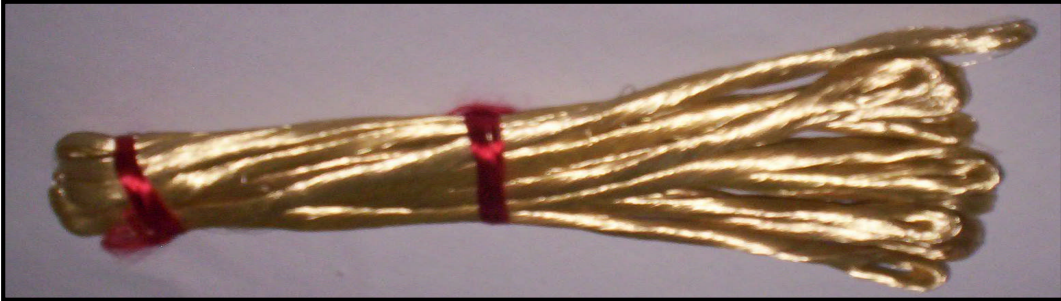
2.2. Maraş İşi Tekniğinde Kullanılan İplikler

2.2.1. Çeşitleri

Maraş işi altın ve gümüş rengi sırma, sim, ipek, koton vb. ipliklerle işlenmektedir. Alt ipliği olarak dayanıklı (pamuklu) iplikler kullanılmaktadır.

Resim2.2:Makara simler

Resim2.3:Çile sim

2.2.2. Özellikleri

Günümüzde altın ve gümüş sırmanın yerini sentetik sim çeşitleri almıştır. Bunun nedeni kolay elde edilmesi, dayanıklı ve ekonomik olmasıdır. Bunların yanında sentetik olarak üretilen simlerde daha çok renk seçeneğinin olmasıdır.

2.3. Maraş İşi Tekniğini Süslemede Kullanılan Malzemeler

2.3.1. Çeşitleri

- Parlak ve mat tırtıllar,
- Pul, boncuk, inci,
- Beyoğlu taşı,
- Tahta boncuk,
- Atma iş yapmak,
- Sim kordon.

2.3.2. Özellikleri

Maraş işinde kullanılan bu malzemeler ürünü süslemek ve zengin görünüm kazandırmak için kullanılır. Kullanılan malzemeler Maraş işinin bir parçasıdır.

Resim 2.4: Büyük boy pullar

Resim 2.5: Küçük boy pullar

Resim 2.6: Beyoğlu taşları

Resim 2.7: Tirtil çeşitleri

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Maraş işinde kullanılan araçları seçiniz	
➤ Ürüne uygun kumaş seçiniz	➤ Kullanım alanını göz önünde bulundurunuz.
➤ Ürüne ve kumaşa uygun sim ve iplik belirleyiniz.	➤ Kullandığınız kumaşa uygun seçim yapınız.
➤ Yardımcı malzeme seçiniz (Süsleme yapmak için).	➤ Desene, ürüne ve kullanım alanına uygun pul, boncuk, tırtıl seçimi yapınız.

DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde, yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz ya da arkadaşlarınızla değişerek değerlendiriniz.

İşlem No	Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1	Ürüne uygun kumaş seçtiniz mi?		
2	Ürüne uygun sim ve iplik belirlediniz mi?		
3	Süsleme malzemesini seçtiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrarlayınız. Cevaplarınızın tamamı ""evet" ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-3

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında tekniğe ve ölçüye uygun olarak işlemeye hazırlık yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Maraş işine özgü malzemelerin araştırması yapınız.

3. İŞLEMENE HAZIRLIK YAPMA

3.1. Kullanılan Araç ve Gereçler

- **Cülde (tezgâh):** Maraş işinde gri kartona gerilmiş olan kumaşı bir kenarından tutmaya yarayan ağızı cimbızı andıran tahtadan yapılmış bir araçtır. Cüldenin ağızına kumaş sıkıştırılır ve sağ el üstte, sol el altta olmak üzere çalışmayı sağlar.

Resim3. 1:Cülde

- **Cağ (makaralık):** Maraş işinde üstten gelen ipliklerin düzenli ve birlikte gelmesini sağlar. Makaraları yan yana dizmek için çiviler çakılmış düzgün bir tahtadır.

Resim 3.2: Makaralık

- **Askı:** Büyük ebattaki işlerin sarkmaması ve rahat çalışabilmesi için tahtadan yapılmış bir araçtır.

Resim 3.3: Askı

- **Makat:** Çirişli kartonların yapıştırılmasında kullanılan, tahtadan yapılmış bir alettir. İki kâğıdın arasında kalan hava boşluklarını gidererek düzgün yapışmasını sağlar.

Resim 3.4: Makat

- **Biz:** Tahta saplı, çelikten yapılmış, ince ve uzun ucu olan alettir. Maraş işi işlemlerini yaparken kartonu delerek, işleme iğnesinin rahat bir şekilde üstte ve alta geçirilmesini sağlar. Biz ,iğneye kılavuzluk eder.

Resim 3.5: Biz

Resim 3.6: Möhlüke

- **Möhlüke (oyma bıçağı):** Maraş işinde deseni oymak için kullanılan tahta saplı, ucu kıvrık ve sivri bıçaktır. Tahta kısmı avuç içine alınır. Sivri ve keskin kısmı desen çizilmiş kartona batırılıp çıkartılarak kesme işlemi yapılır. Bıçak kısmının keskin olmasına dikkat edilmelidir. Keskinliğini sağlamak için ara ara bileylenmelidir.
- **Nakış Makası:** Maraş işinde vinneks, tutkallı patiska ve dog teladan hazırlanan deseni oymak için kullanılan ucu sivri ve keskin araçtır.
- **Parşömen Kâğıdı:** Desen çiziminde kullanılan kağıt çeşididir. Maraş işinde desen parşömen kağıdına çizildikten sonra beyaz kartona yapıştırılır.
- **Beyaz Karton:** İnce ve iki yüzü de beyaz olan karton çeşididir. Deseni yapıştırmak için kullanılır.
- **Sarı Karton:** İşleme ve kabartma kartonu hazırlamak için kullanılır.

Resim 3.7:Sarı karton

- **Gri karton:** İşlenecek kumaşı germek için kullanılır.

Resim 3. 8:Gri karton

- **Çimento kâğıdı (Graft kağıdı):** İşleme kartonu hazırlamada kullanılır.

Resim 3.9:Çimento kâğıdı

- **Çıkrık ve Çekiç:** Büyük makara ve bobinlerdeki sim ve iplikleri küçük makaralara sarmak ve kordon bükmeye yarayan bir alettir.

Resim 3.10:Çıkrık

- **Balmumu:**Alt ipliği sağlamlaştırmak ve işleme sırasında üst ipliğin kaymamasını sağlar.

Resim 3.11:Balmumu

- **Kuru Beyaz Sabun Kalıbı:** Desen kartonu ile işleme kartonu hazırlama aşamasında aradaki hava boşluklarını giderme, deseni oyma işlemi sırasında ise möhlikenin rahat hareket etmesini sağlar.

3.2. Çiriş Hazırlama

3.2.1. Tanımı

Maraş da yetişen çiriş otunun köklerinin kurutulup öğütülmesinden elde edilen toz halinde bir yapıştırıcıdır.

Resim 3.12:Çiriş

3.2.2. Özelliği

Desen ve işleme kartonu hazırlarken, kağıtların birbirine yapıştırılmasında kullanılır. Sulandırılarak zank haline getirilir. Çirişin kaliteli olması önemlidir. Çiriş sarı renkli, iyi öğütülmüş ve içinde yabancı madde olmamalıdır.

Çirişi kıvamında hazırlamak çok önemlidir. Kıvamı iyi ayarlanmış çirişle, karton ve graft kâğıdı birbirine iyi yapışır. Çiriş sıvı olursa kâğıdı ıslatıp hamurlaştırır, koyu olduğu takdirde de kâğıtlar birbirine yapışmaz..

İyi hazırlanmış çirişli kartonlarla, desen net oyulur. Bu da işlemenin sonucunu olumlu yönde etkiler.

Çiriş Hazırlamada Kullanılan Araç ve Gereçler

- Çiriş
- Su
- Kap (çirişi ezmek için)
- Tülbent veya elek (elemek için)

UYGULAMA FAALİYETİ-1

İşlem Basamakları	Öneriler
<p>➤ Çirişi eleyiniz.</p>	 <p>Resim 3.13 Çirişin içindeki yabancı maddelerden arındırılır.</p>
<p>➤ Kabın içerisine çirişi koyunuz.</p>	 <p>Resim 3.14 ➤ Kullanacağınız kadar çiriş hazırlayınız.</p>
<p>➤ Kabın içerisine suyu azar azar ilave ederek elinizle karıştırınız.</p>	 <p>Resim 3.15</p>

<p>➤ İçinde hiç pürüz kalmayacak şekilde parmaklarınızla eziniz.</p>	 <p>Resim 3.16</p> <p>➤ Baş ve işaret parmaklarınız arasında çiriş hiç akmayacak kıvamda olmalıdır.</p> <p>➤ Parmaklarınız arasında çiriş lif lif uzarsa olmuş demektir.</p>
	 <p>Resim 3.17</p>

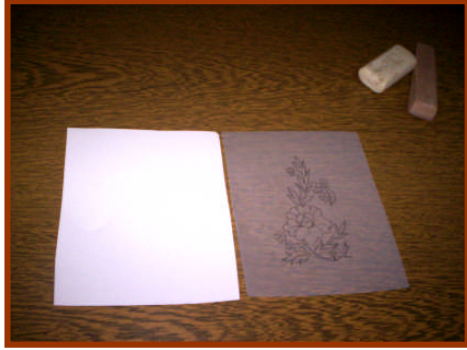
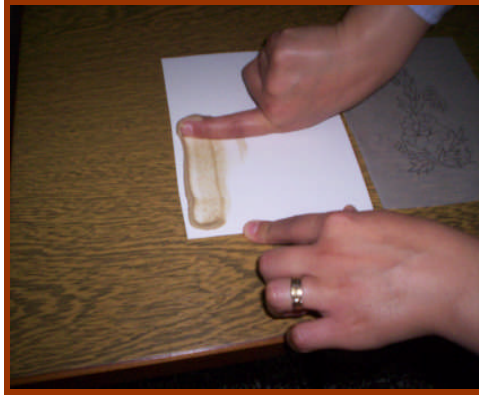
Not: Önce işleme kartonu sonra kabartma kartonu hazırlanır. Kurumuş çiriş tekrar sulandırılmaz.

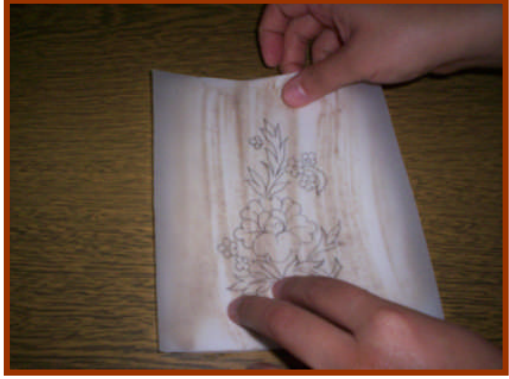

3.3. Maraş İşi Tekniğinde Desen Hazırlama

3.3.1. Desen Kâğıdı Hazırlamak

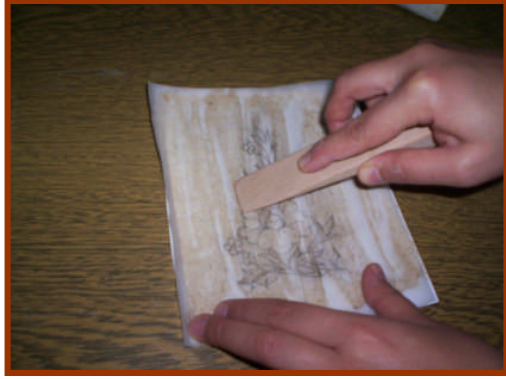
- **Kullanılan araç ve gereçler**
- Parşömen kâğıdı,
 - Desen,
 - Beyaz karton (iki yüzü parlak),
 - Makat,
 - Sabun,
 - Makas,
 - Hazırlanmış çiriş,
 - Kurşun kalem (H2),
 - Temizlik bezi.

UYGULAMA FAALİYETİ-2

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Deseni parşömen kâğıdına çiziniz. Desen çiziminde sert kalem kullanınız.	
<ul style="list-style-type: none">➤ Beyaz kartonu desen büyüklüğünde kesiniz.	 <p>Resim 3.18</p>
<ul style="list-style-type: none">➤ Çirişi hazırlayınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Çiriş yapılacak ortamı hazırlayınız. Düz, temiz ve kolay temizlenen yer olmalı.
<ul style="list-style-type: none">➤ Beyaz kartonun parlak yüzeyinin üzerine sağ elinizin işaret parmağı ile çirişi sürünüz.	 <p>Resim 3.19</p> <ul style="list-style-type: none">➤ İnce bir tabaka halinde sürülmelidir.

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Çirişi bütün yüzeye eşit oranda sürünüz. 	 <p>Resim 3.20</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Kâğıt üzerine sürülen çirişte pürüzler var ise hemen alınmalıdır.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Desen kâğıdını çirişlenmiş kartonun üzerine yerleştiriniz. ➤ Elinizle bastırarak yapışmasını sağlayınız. 	 <p>Resim 3.21</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Çiriş kurumadan yapılmalıdır.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kalıp sabununun kenarı ile kâğıdın üzerinden bastırarak geçiniz. 	 <p>Resim 3.22</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Sabun ortadan kenara doğru sürülmeli taşan çirişler hemen temizlenmelidir.

- Makat yardımı ile iki kâğıt arasında kalan hava boşluklarını alarak yapışmasını sağlayınız.

Resim 3.23

- Çirişin verdiği ıslaklık nedeniyle parşömen kağıdı daha kolay yırtılabileceğinden dikkatli çalışılmalıdır.

- Yeniden sabun sürerek kurumaya bırakınız.

Resim 3.24

- Kuru sabun düzgün bir yüzey oluşmasını ve oyma işlemini kolaylaştırır.

3.3.2. İşleme Kartonu Hazırlama (Sarı karton ve Graf kâğıdını çirişle birbirine yapıştırma)

➤ Kullanılan Araç ve Gereçler

- Sarı karton

Çimento (graf) kâğıdı,

- Beyaz sabun,
- Makat,
- Hazırlanmış çiriş,
- Temizlik bezi.

Maraş işinde çirişli karton yerine dok tela, tutkalla hazırlanmış patiska, sim kartonu, vinlex kösele gibi kabartmaya uygun diğer malzemelerden herhangi biri kullanılabilir.

UYGULAMA FAALİYETİ-3

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Sarı kartonu ve graf kâğıdını aynı büyüklükte kesiniz.➤ Çirişi hazırlayınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Önlük giyiniz.➤ Çirişin içerisinde pütür kalmamalıdır.
<ul style="list-style-type: none">➤ Sarı kartona çirişi sürünüz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Parlak yüzü üstte kalacak şekilde yapınız. <p>Resim 3. 25: Sarı kartona çirişin sürülmesi</p>
<ul style="list-style-type: none">➤ Graf (çimento) kâğıdını çirişli yüzey üzerine yerleştiriniz.	 <p>Resim 3.26</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Elinizle bastırarak yapışmasını sağlayınız.
<ul style="list-style-type: none">➤ Beyaz sabunu fazla bastırmadan graf kâğıdının üzerinden geçiniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Bu ilk yapıştırma Graf kâğıdının her noktasında çirişi emmesi içindir.

	 <p>Resim 3.27</p> <p>➤ Sabunu kenarlardan çıkan çirise sürmeyiniz.</p>
<p>➤ Yerleştirilen Graf kâğıdının yarısını kaldırınız ve hava boşluğu kalmayacak şekilde sabunu bastırarak sürünüz.</p>	 <p>Resim 3.28</p> <p>➤ Buruşan yerleri düzettikten sonra tekrar sabun sürerek üstünden düzeltiniz.</p>
<p>➤ Diğer yarısı içinde aynı işlemi tekrarlayınız.</p>	 <p>Resim 3.29</p>

- Makat yardımıyla Graf kâğıdının iyice yapışmasını sağlayınız.

Resim 3.30

- Kartonun tersini çeviriniz.
- Çirişi sürünüz.

- Düzgün ve çok ince bir kat çiriş sürerek kurumaya bırakınız.

Resim 3.31

- Çiriş fazlalıkları alınırken kuru bez kullanılmalıdır.
- Yaş bez ile çalışıldığı zaman karton ıslanır ve yırtılır.

Resim 3.32: Graf kâğıdın çiriş sürülmüş ters yüzü

	 <p>Resim 3.33:Çirişli kartonun düz yüzü</p> <p>➤ İşleme sırasında kumaşa yapıştırılan kısımdır.</p>
➤ Kenarda kalan fazla çirişli kısımları makasla keserek atınız.	
➤ Kullandığınız araçları temizleyiniz.	

3.3.3. Kabartma Kartonu Hazırlama

➤ Kullanılan Araç ve Gereçler

- Hazırlanmış çiriş
- Sarı karton
- Kuru beyaz sabun kalıbı
- Su
- Makat
- Makas

UYGULAMA FAALİYETİ-4

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Çişişi kabartma kartonuna sürülecek kıvamda hazırlayınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Diğer işlemlerden daha koyu kıvamda olmalıdır.
<ul style="list-style-type: none">➤ Sarı kartonu istediğiniz boyda kesiniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Sarı kartonların hepsi aynı boyda olabilir.
<ul style="list-style-type: none">➤ Kartonun 1. katına çirişi yedirerek sürünüz.	 <p>Resim 3. 34</p>
<p>2.kartonu yerleştiriniz, üzerine çiriş sürünüz.</p> <p>3.kartonu da koyduktan sonra makat yardımıyla yapıştırınız.</p>	 <p>Resim 3. 35</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Ara katlara sabun sürmeyiniz. Muntazam olması için makat ile sürtünüz.

<p>3.kartonun üzerine de çiriş sürünüz ve 4. kartonu yapıştırınız.</p>	 <p>Resim 3.36</p>
<p>4.katta oymada daha rahat çalışmak için tüm yüzeye sabun sürünüz.</p>	 <p>Resim 3. 37</p>
<p>Son olarak 4 kat kartonu ağırlık altında kurumaya bırakınız.</p>	

3.3.4. Alt İpliğinin Mumlanması

- **Kullanılan araç ve gereçler**
 - İplik
 - Bal mumu
 - Sünger veya patiska

UYGULAMA FAALİYETİ-5

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Bobinlerdeki iplikleri çıkırıkla 2 kat olarak makaralara sarınız.	 <p>Resim 3.38</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Üstte kullanılan simin kat sayısına göre iplik mumlanmalıdır.
<ul style="list-style-type: none">➤ İpliği 2 kat olarak balmumum içinden geçirerek mumlayınız.	 <p>Resim 3.39</p>
<ul style="list-style-type: none">➤ Mumlanmış ipliğinin üzerindeki fazla mumları sünger veya bir bez yardımıyla temizleyiniz.	 <p>Resim 3.40</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Mumlanan iplik sağlamlık kazandırır ve ipliğin işleme sırasında kayarak gevşemesini önler.

3.3.5. Bizle İğne Karşılaştırma Alıştırması Yapmak

- **Kullanılan araç ve gereçler**
 - Cülde
 - Biz
 - Makas
 - Dikiş iğnesi
 - Bal mumu
 - Mum bezi
 - Gri karton
 - Alt iplik

UYGULAMA FAALİYETİ-6

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Gri kartonu 15x20 cm parçalar halinde kesiniz.	 <p>Resim 3.41</p>
<ul style="list-style-type: none">➤ Cüldeyi oturuşunuza göre yerleştiriniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Cüldeyi ,çalışan kişinin sandalyesi ile masa arasına ve taban tahtasını masaya paralel olarak koyunuz.➤ Cüldenin tabanına dik olarak yerleştirilmiş tahtanın ön kısmına iki ayakla birlikte basılmalıdır.
<ul style="list-style-type: none">➤ Kartonu sağ el üstte kalacak şekilde cüldenin ağız kısmına yerleştiriniz (2-3 cm dışarı çıkararak).	
<ul style="list-style-type: none">➤ İpliği mumlayınız.	
<ul style="list-style-type: none">➤ İpliği iğneye geçiriniz ve ucunu düğümleyiniz.	
<ul style="list-style-type: none">➤ Bizi sağ elle tutunuz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Bizin sapını iyice kavrayınız.➤ İşleme sırasında işaret parmağınızı madeni kısma doğru uzatarak tutunuz.

<ul style="list-style-type: none"> ➤ İplik geçirdiğiniz iğneyi sol elinize alınız. 	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Sağ eldeki bizi kartona üstten dik olarak batınız. 	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kartonun altından, iğneyi sol elin işaret parmağı üzerine yatırılmış olarak, iğnenin ucu ile bizi ucunu birleştiriniz. 	 <p style="text-align: center;">Resim 3.42</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Bizi çekiniz. Açmış olduğunuz delikten iğneyi üstte çıkarınız. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ İğneyi üste çıkarma işlemi ile bizi çekme işlemi aynı anda yapınız.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Sağa doğru 0,5 cm bizi dik olarak batırınız. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ İğneyi ve bizi sağ elde birlikte tutunuz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Açılan delikten iğnenizi batırınız. Sol ellinizle alttan çekiniz. Sol eldeki iğne ile birleştiriniz. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ İpliğiniz bittiğinde alttan sağlamlaştırın ve kesin. ➤ Yeni ipliğin ucunu düğüm yaparak başlayınız.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Bizi son batılan noktanın 0,5 mm ilerisinden batırınız ve iğneyi üste çıkarınız. 	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Yukarıdaki işlem basamaklarını tekrarlayarak bizi ile iğne karşılaştırmalarını yapınız. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Hızlı ve seri bir şekilde olana kadar bu alıştırmaya devam ediniz.

3.3.6. Desen Kartonunu İle İşleme Kartonunu Teğelleme

Kullanılan Araç ve Gereçler

- Beyaz kartona yapışmış desenler
- Cülde
- Biz
- Dikiş iğnesi
- Makas
- Mum bezi
- Bal mumu
- İşleme kartonu

UYGULAMA FAALİYETİ-7

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Fotokopisi çekilmiş desenin tersine yapıştırıcı sürerek beyaz kartonun üzerine yapıştırınız.	 <p>Resim 3.43</p>
<ul style="list-style-type: none">➤ Desenin etrafından 1,5cm pay bırakarak çiziniz ve çizdiğiniz yerden kesiniz.	
<ul style="list-style-type: none">➤ Deseni çirişli kartonun üzerine yerleştiriniz ve etrafından çiziniz.	 <p>Resim 3.44</p>

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Çirişli kartonları desen büyüklüğünde kesiniz. 	 <p>Resim 3.45</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Beyaz desenli karton ile çirişli kartonları birbirlerine tutturunuz. ➤ Çirişli kartonu 2 adet kesiniz. 	 <p>Resim 3.46</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Simetrik desenlerde çirişli kartonların graf kâğıtları yüz yüze konulup teğellenmelidir.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Hazırladığınız deseni cüldeye yerleştiriniz. 	

	 <p style="text-align: center;">Resim 3.47</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ İpinizi mumlayınız. 	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ İpliğini iğnenize geçiriniz ve uçlarını düğümleyiniz. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Desenin iç hatlarına girilmelidir. ➤ Biz kumaşa dik batırılmalıdır.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Desen etrafından (0,5 cm uzaklıkta) biz yardımı ile oyulgama yapınız. 	 <p style="text-align: center;">Resim 3.48</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Teyel için mumlanmış 2 kat iplik kullanılır. ➤ Teyel alırken mumlu iplik iyice çekilmelidir. Aksi halde teğelde bolluklar olur.

- Teyel işiniz bittikten sonra ipinizi alta sağlamlaştırıp kesiniz.

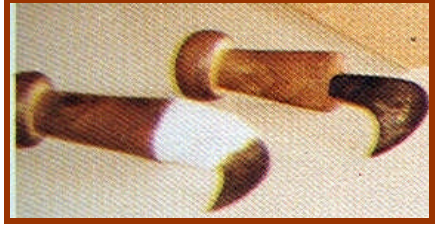

Resim 3.49

- Alta oluşan pürüzler ile düzeltilmelidir.
- Teyel bittikten sonra deseniniz oyulmaya hazırdır.

3.3.7. Deseni Oyma

- **Kullanılan Araç ve Gereçler**
 - Desen (kartona teyellenmiş)
 - Möhlüke
 - Masa
 - 3-4 kat gri karton
 - Sabun
 - Kumaş parçası

UYGULAMA FAALİYETİ-8

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Teğellenmiş desenin altına 3-4 kat gri karton ya da tahta levha yerleştiriniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Masa üzerinde çalışınız.➤ Kesme işlemi çalıştığınız alana zarar verebilir.
<ul style="list-style-type: none">➤ Möhlükenin sapı ve ucunun birleştiği yere ekstrafor ya da ince bir kumaş parçası sarınız.	 <p>Resim 3.50</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Möhlükenin ellinizi kesmemesi için kumaşı sarınız.
<ul style="list-style-type: none">➤ Möhlükeyi sağ elinizle iyice kavrayınız.➤ Möhlükenin ucunu dik olarak batırınız.	 <p>Resim 3.51</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Oymaya desenin ortasından başlayınız.

<p>➤ Möhlükenin ucunu desen çizgisinden çıkarmadan 1 mm. aralıklarla bastırıp çıkararak ve bıçağı iterek seri olarak oyma işlemini yapınız.</p>	
<p>➤ Oyma işlemine desenin kenarlarına doğru devam ediniz.</p>	 <p style="text-align: center;">Resim 3.52</p> <p>➤ Möhlükenizi iyi kesmesi için kuru sabuna sürünüz.</p>
<p>➤ Möhlükeyi yavaş hareket ettirerek yuvarlak hatlı net oymalar çıkarınız.</p>	 <p style="text-align: center;">Resim 3.53</p>
<p>➤ Desenin yarma yapraklarında, möhlüke ile desenin içine derin girerek alt oymaların hatasız çıkmasını sağlayınız.</p>	

	 <p style="text-align: center;">Resim 3.54</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Desenin ince kısımlarının ve uçlarının net olması için desen çizgisinin son noktasından 0.5 cm daha ileriye doğru kesmeye devam ediniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Deseni bir bütün olarak dış hatlarından oyup kopuksuz olarak çıkartınız. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Beyaz kartona yapışmış desen kâğıdını atınız. ➤ İşleme kartonunu oyulan deseni kumaşa yapıştırmak üzere kaldırınız. <p style="text-align: center;">Resim 3.55</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Deseniniz kumaşa yerleştirmeye hazırdır. 	

3.3.8. Kabartma Kartonunu Oyma

- **Kullanılan Araç ve Gereçler**
 - Desen
 - Sarı karton
 - Mhlike
 - Masa
 - 3,4 kat gri karton
 - Sabun
 - Kumaş parçası
 - O numara zımpara kâğıdı
 - Yapıştırıcı

UYGULAMA FAALİYETİ-9

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Kabartma yapılacak deseni parşömene çiziniz ve hazırlamış olduğunuz kabartma kartonunun sabunlu yüzeyine deseni kopya kâğıdı ile geçiriniz.	 <p>Resim 3.56</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Kabartma kartonu hazırlamadan önce alıştırmaya yapmanız ve el becerisini kazanmanız gereklidir.
<ul style="list-style-type: none">➤ Kabartma kartona çizilmiş deseni möhlüke ile oynunuz.	 <p>Resim 3.57</p>
<ul style="list-style-type: none">➤ Oyulmuş deseni möhlüke ile şekillendiriniz.➤ Yarma şeklini belirtiniz.	 <p>Resim 3.58</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Desenin orta kısımları kabarık, kenarlara doğru meyilli şekillendiriniz. ➤ İşlemeye başlamadan kabartma desende yarmalı kısımlarını möhlüke ile iyice yarıңыз.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Desenin yontma işlemi bittikten sonra sıfır numara zımpara kâğıdı ile desenin üzerini düzeltiniz. 	 <p style="text-align: center;">Resim 3.59</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Yontma işlemi bittikten sonra deseniniz kumaşa yapıştırmaya hazırdır. 	 <p style="text-align: center;">Resim 3.60</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ İşleme sırasında, desenin kabartma olmayan kısımları önce, en son da varsa kabartma kartonu yapıştırılarak işlenir.

Resim 3.62:Gelinlik

Resim 3.61:Pano

Resim 3.63: Maraş işi gelinlik

DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde, yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz ya da arkadaşlarınızla değişerek değerlendiriniz.

İşlem No	Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1	Maraş işinde kullanılan malzemeleri araştırdınız mı?		
2	İyi bir çirişin nasıl olması gerektiğini araştırdınız mı?		
3	Çirişin nasıl hazırlanacağını öğrendiniz mi?		
4	Çirişi kıvamında hazırladınız mı?		
5	Desen kâğıdını hazırladınız mı?		
6	Graf kâğıdı (sarı kartonu) hazırladınız mı?		
7	Kabartma kartonunu hazırladınız mı?		
8	İpliği mumladınız mı?		
9	Deseni teğellediniz mi?		
10	Deseni oymaya desenin ortasından başladınız mı?		
11	Maraş işinde dikkat edilecek noktaları öğrendiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrarlayınız. Cevaplarınızın tamamı “evet” ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-4

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında tekniğe ve ölçüye uygun olarak kumaşı işlemeye hazırlayabileceksiniz

ARAŞTIRMA

- Ürüne uygun kumaş araştırması yapınız.

4. KUMAŞI İŞLEMeye HAZIRLAMA

Resim 4.1:Yatak örtüsü

4.1. Ölçü-Oran

Yapılacak ürüne uygun ölçü belirlenmelidir. Belirlenen ölçüler dikkate alınarak kumaş hazırlanır.

Resim 4.2.Pano

Maraş işi işleme tekniği giyim üzerine uygulandığında; işleme yapılacak kumaş üzerinde ilk önce kalıp çizilir. İşleme yapılacak yer belirlenir. İşleme yapıldıktan sonra kesim işlemi yapılır ve dikişe hazırlanır.

Resim 4.3 Maraş işinden yapılmış kıyafet (Arka)

4.2. Maraş İşi Tekniğinde Deseni Kumaşa Geçirme

➤ Oyarak Desen Geçirme

Desen oyulduktan sonra işlenecek kumaş üzerinde önceden belirlenmiş olan yere yapıştırılır. Eğer yapıştırıcıdan dolayı kumaşta iz veya leke olursa desen kumaşa üzerine “z” teyeli ile tutturulur.

Resim 4.4: Oyulmuş desen

Maraş işinde çirişle hazırlanan desenler günümüzde yapıştırıcı kullanılarak yapıştırılmaktadır. Bu işlem işlerin daha çabuk ilerlemesini ve zaman kaybını önlemektedir.

4.3. Maraş İşinde Tekniğinde Kumaşı Germe

4.3.1. Kumaşı Germenin Önemi

Maraş işinde kumaş diğer nakışlardan farklı olarak kartona gerilmektedir. Maraş işinde kartona kumaşı teyellemeden işleme yapılamaz. Kumaşın kartona nakış ipliği ile teyellenmesi gereklidir. Nakış ipliği tek kat olarak kullanılmalı teyel yaparken biz kullanılmamadır. Kumaş ne kadar iyi kartona teyellenirse o kadar iyi gerilmiştir.

4.3.2. Germede Kullanılan Gereçler

- Astarlık kumaş
- Gri karton
- İşlenecek kumaş
- Teğel ipliği
- Nakış ipliği
- Dikiş iğnesi
- Astarlık kumaş
- Yapıştırıcı

4.3.3. Germede Kullanılan Araçlar

- Kasnak
- Cülde
- Gergef
- Askı
- Çekiç
- Toplu iğne
- Ütü
- Makas
- Yapıştırıcı

UYGULAMA FAALİYETİ-1

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Kumaş hesabı yapınız. Kumaşı istenilen ölçüye göre kesiniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Kumaşın düz boy iplik yönlerine dikkat ediniz.
<ul style="list-style-type: none">➤ Kumaşın kenar sürfilesini yapınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Kumaşın atmamasına dikkat ediniz.
<ul style="list-style-type: none">➤ Kumaşın orta teyelinizi alınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Orta teyeli olurken kumaşın ortasını kaydırmamaya dikkat ediniz.
<ul style="list-style-type: none">➤ Oyulmuş deseni kumaşın üzerine yerleştiriniz.	 <p>Resim 4.5</p>
<ul style="list-style-type: none">➤ Deseni kumaşa yapıştırınız.	 <p>Resim 4.6</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Desen kumaşa yapıştırıcı kullanarak yapıştırılabilir.

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Desenin ayrı oyulmuş olan kısımları da desenin uygun yerlerine yerleştiriniz ve yapıştırınız. 	 <p style="text-align: center;">Resim 4.7</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Karton çirişli tarafından yapıştırılmalıdır.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Desenin daha iyi yapışmasını sağlamak için, üzerine çekiçle deseni bozmadan vurunuz. 	 <p style="text-align: center;">Resim 4.8</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kumaşın tersinden deseni ütüyerek iyice yapışmasını sağlayınız. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kumaş özelliğine dikkat ediniz. ➤ Kadife ve benzeri kumaşlara ütü sürmeyiniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Desenden 1-2 cm olmak üzere gri karton kesiniz. 	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Astarlık kumaşı yine desenden 1-2 cm büyük olacak şekilde kesiniz ve gri kartonun parlak yüzeyine yerleştiriniz. 	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ İşlenecek kumaşı da astar üzerine yerleştirilerek üçü birlikte çok muntazam gergin teyelleştiriniz. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Düz ipliklerin üst üste gelmesine dikkat ediniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ İğne ipliğinizi takınız. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kumaşta iz bırakmaması için nakış ipliği kullanılmalıdır.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Desenin ortasından kenara doğru 0,5cm dışından teyelleştiriniz. 	

	 <p>Resim 4.9</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Biz kullanmayınız.➤ Gri karton büyük kesilmiş ise kalkmaması için kenarından teğel alabilirsiniz.
--	---

NOT: Kumaş hazırlığı için bakınız İşlemeye Hazırlık Modülü.

4.4. Hazırlanan Kumaşın Tezgâha Sıkıştırılması

- **Kullanılan Araç ve Gereçler**
 - Desen yapıştırılmış kumaş
 - Cülde
 - Askı
 - Sünger

UYGULAMA FAALİYETİ-2

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Cüldenin zemin kısmına ayağınızla basınız ve cüldenin cımbıza benzeyen ağız kısmını elinizle açınız	<ul style="list-style-type: none">➤ Cüldenin ağız kısmı sıkı olmalıdır.
<ul style="list-style-type: none">➤ Gri kartona teyellenmiş olan kumaşı cüldenin ağızına yerleştiriniz.	 <p>Resim 4.10</p> <ul style="list-style-type: none">➤ İşlenecek yer cüldenin ağızına en yakın yere yerleştirilmelidir.
<ul style="list-style-type: none">➤ İşlemeye yukardan aşağıya doğru başlayınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ İşlenecek kısımlar cüldenin ağız kısmına gelmelidir.➤ İşlemelerin, yıpranmaması için cüldenin ağız kısmına sünger yerleştiriniz.
	<ul style="list-style-type: none">➤ İşlenen kumaşın sarkmaması için askıyı kullanabilirsiniz.

4.5. Maraş İşi Yapılırken Dikkat Edilecek Noktalar

- Maraş işi desenin sert kurşun kalemle parşömene çizilmelidir.
- Desen kartona teğellenirken ipliğin mumlanmalıdır.
- İpliğin kalınlığına göre 2-3 kat mumlanmalıdır.
- Fazla mumlar sünger veya patiska ile silinmelidir (İyi silinmediği zaman işleme kumaşında leke bırakır).

- Alt ipliği kumaşın rengine uygun seçilmelidir.
- Desenin simetrik çıkması için graf kâğıdının yüzleri birbirlerine bakmalıdır.
- Desen oyma yaparken altına en az dört kat gri karton veya tahta konulmalıdır.
- Oyma yapılırken möhlükenin sağ avuçla iyice kavranması, sağ elin işaret parmağının, möhlükenin ucu ile birlikte kartona değdirilmelidir.
- Oyma yapılırken desenin ortasından başlanılmalı, kenarlara doğru oymaya devam edilmelidir.
- Oyma yaparken desenin rahatlıkla görülebilmesi için desen kendinize bakmalıdır.
- Möhlüke desenin üzerinde yürütülerek götürülmelidir. Yuvarlak hatlarda bıçak yavaş hareket ettirerek köşesiz net oymalar çıkmalıdır.
- Desenin yarmalı yapraklarında möhlüke ile iyice içine girilmeli alt oymada rahat çıkması sağlanmalıdır.
- Desenin yaprak uçlarında möhlüke yarım santim dışına taşmalıdır ki yaprak uçları net çıksın.
- Oyma yaparken möhlüke yürümüyorsa sabuna sürülmelidir.
- Alt oymanın pürüzlü çıkan kısımları nakış makası ile düzeltilmelidir.
- Bobinlerdeki sim ve iplikleri makaralara çikrıkla aktarılmalıdır.
- İşleme sırasında bizle iğnenin sağ elde birlikte tutulmalıdır.
- İşleme sırasında biz kumaşa dik olarak batırılmalıdır.
- Bizin ucu sivri olmalıdır (Küt olduğu zaman kumaşa zarar verecektir.).
- İşleme sırasında, sim kumaşla astar arasında kalmalıdır.
- Simleri oturturken alt iplik sol el işaret parmağına dolanıp çekilmelidir.
- Simler çağa takılmalıdır. Çağın çok yakın değil biraz uzakta sol köşede bulunmalıdır.
- İşleme sırasında simdeki renk geçişlerine ve tonlamalara dikkat edilmelidir.
- Ütü yapılan yerin altına havlu gibi yumuşak dokulu kumaşlar serilmelidir
- Ürün tersinden ütülenmeli ve simli yerlere kızgın ütü basılmamalıdır.
- Kumaş özelliğine göre ütü yapılmalıdır.
- İpliğin mumu alınırken mulâj kağıdı desen üzerine koyulur ve ütülenir bu işlem 5-6 kez tekrarlanır (buhar verilmez).
- Ayrıntılar içinde kalan gri karton temizlenmeyebilir (Temizlendiği zaman desen içinde çöküntüler olabilir.).
- Ütü yaparken desenin ortasından dışarıya doğru ütü yapılmalıdır.
- Desenin alt temizliğini yaparken telayı ve astarı desen büyüklüğünde kesmeli, alttaki işleme kumaşında her hangi bir potluk olmamalıdır.

DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde, yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz ya da arkadaşlarınızla değişerek değerlendiriniz.

İşlem No	Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1	Kumaş hesabı yaptınız mı?		
2	Kumaşı istenilen ölçüye göre kestiniz mi?		
3	Kumaşın orta teyelini aldınız mı?		
4	Kumaşın kenar sürfilesini yaptınız mı?		
5	Deseni yapıştıracağınız yeri tespit ettiniz mi?		
6	Oyulmuş deseni kumaş üzerindeki yerine yapıştırıcı yardımıyla yapıştırdınız mı?		
7	Desen yapıştırılmış kumaşın altına astarlık kumaş ve gri mukavvayı yerleştirdiniz mi?		
8	Kumaşı kartona teğellediniz mi?		
9	Kumaşınızı iyice gerdiniz mi?		
10	Teğel işlemi yaparken biz kullandınız mı?		
11	Kumaşı cüldeye yerleştirdiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrarlayınız. Cevaplarınızın tamamı “evet” ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet kapsamında kazandığınız bilgileri aşağıdaki soruları cevaplayarak değerlendiriniz. Aşağıdaki boşlukları uygun kelimelerle doldurunuz.

1. Maraş işi tek bir işleme türüdür.
2. Dival işinde kumaş adı verilen tezgaha sıkıştırılarak gerilir ve işlenir.
3. Çiriş ezilmeden önce mutlakadir.
4. İşleme kartonu; ile graft kağıdının arasına çiriş sürülerek birbirine yapıştırılmasıyla elde edilir
5. desen oymaya yarayan bir araçtır.
6. Dival işleme yaparken kumaş ile karton arasına konur.
7. Alt ipliği sağlamlaştırmak ve kayganlaştırmak için.....sürülür.
8. Aşağıdakilerde hangisi çiriş hazırlarken kullanılmaz.
 - A) Elek
 - B) Su
 - C) Beyaz sabun
 - D) Kap
9. Aşağıdakilerden hangisi işleme yaparken kullanılmaz?
 - A) Cülde
 - B) Bıçak
 - C) Biz
 - D) Sim
10. Aşağıdakilerden hangisi oyma yaparken kullanılmaz?
 - A) Möhlüke
 - B) Gri Karton
 - C) Beyaz Sabun
 - D) Biz

MODÜL DEĞERLENDİRME

UYGULAMA SORUSU

Dekoratif bir örtüye uygulanmak üzere Maraş işi tekniğine uygun desen seçerek işlemeye hazır hale getiriniz.

İşlem Basamakları
➤ Maraş işi tekniğine uygun desen araştırması yapınız.
➤ Deseni parşömene çiziniz.
➤ Çirişi hazırlayınız.
➤ Deseni beyaz kartona çirişle ya da yapıştırıcı ile yapıştırınız.
➤ Sarı kartonu ve graf kâğıdını çirişle birbirine yapıştırınız.
➤ Kabartma kartonunu hazırlayınız.
➤ Sarı kartonu ve desenli beyaz kartonu birbirine teyelleştiriniz.
➤ Desenin oyma işlemini yapınız.
➤ Deseni kumaşa belirlediğiniz yerine yapıştırınız.
➤ Astarı desenin altına yerleştiriniz.
➤ Astarın altına gri kartonu yerleştiriniz.
➤ Desenin dış hatlarından 0,5cm den teyel alınız.
➤ Hazırladığınız kumaşı tezgâha yerleştiriniz.

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde, yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz ya da arkadaşlarınızla değişerek değerlendiriniz.

İşlem No	Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1	Maraş işi tekniğine uygun desen araştırması yaptınız mı?		
2	Deseni parşömene çizdiniz mi?		
3	Çirişi hazırladınız mı?		
4	Deseni beyaz kartona çirişle ya da yapıştırıcı ile yapıştırdınız mı?		
5	Sarı kartonu ve graf kâğıdını çirişle birbirine yapıştırdınız mı?		
6	Kabartma kartonunu hazırladınız mı?		
7	Sarı kartonu ve desenli beyaz kartonu birbirine teğellediniz mi?		
8	Desenin oyma işlemini yaptınız mı?		
9	Deseni kumaşa yapıştırdınız mı?		
10	Astarı desenin altına yerleştirdiniz mi?		
11	Astarın altına gri kartonu yerleştirdiniz mi?		
12	Desenin dış hatlarından 0,5cm den teyel alındınız mı?		
13	Hazırladığınız kumaşı tezgâha yerleştirdiniz mi?		

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-4 CEVAP ANAHTARI

1	Yüzlü
2	Cülde
3	Elenmeli
4	Sarı Karton
5	Möhlüke
6	Astar
7	Balmumu
8	C
9	B
10	D

KAYNAKÇA

- ACUN Fatma, **Dival İşi, Görüřme Notları ve Atölye Çalışmaları**,Yozgat.
- BOYAN Kamile, **Dival İşi, Görüřme Notları ve Atölye Çalışmaları**, Ankara.
- KÖKLÜ Hülya, **El İşlemeleri**,Ya-Pa Yayınları, İstanbul 2002.
- MARKALOĞLU Şehdabe .**Dival İşlemesi** .Özkan Matbaacılık Ltd.Şti.Ankara, 2004.
- MEB.Kız Teknik Öğretim Ankara Olgunlaşma Enstitüsü **Hasat Dergisi**,Ankara -1991.
- ÖZCAN (TUĞTAŞ), Fatma .**Türk Nakışları Öğretim Yaprakları**,Ankara,1994.
- USTA Ayşenur, **Dival İşi, Görüřme Notları**,Ankara.
- YÜKSEL KORKUSUZ, Süheyla,**Nakış**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul,1997.